અથ

૨૯૪

દોહરા સંગરહ

૨૭૦૦

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

બુકસેલર

શા૦ જીવનદાસ રૂગનાથજી.

મુંબઇ.

પારસી પ્રિંટીંગ પ્રેસ

કિંમત એક આના

૨૯૪૨

દોહરા સંગ્રહ.

તુરાઇ ઘટે દુખસેં ઘટે શરીર,
ઘટે લક્ષમી કહતે દાસ કબીર. ૧

તો જાને દે મત જાને દે શરીર,
કમાન તો કહાં લગે ના તીર. ૨

મરે માયા મરે મરમર ગયે શરીર,
શા તૃષ્ણા ના મરે કહત ગયે દાસ કબીર. ૩

ીરા કહે જગ અંધા અંધી જૈસી ગાય,
ચઢાથાસો મરગયા જૂટી ચામ ચઢાય. ૪

નકકાગુરૂ કામ હ લોભીકા ગુરૂ દામ,
કા ગુરૂ સંત હૈ સોસંતનકા ગુરૂ રામ. ૫

ઔર કામિની દોનો બડી તિખ્ખટ જાલ,
હરિ મિલનકૂં તો બિચમેં પડે માર ૬

ી ચોરટી ફાંસલે બૈઠી બાટ,
મેં ફાંસ પડે કબિરા ગયે કાટ. ૭

દુર્જન ભલે કી પરનિંદા કરત,
કરત આપન નરક પચંત. ૮

હરી ભજન બૈઠો ભજત કયા પૂતકા કપૂત,
જૈસો અજાગલકો થાનમો દૂધના મૂત. ૯

મૈરખકોં સમઝાયત બૈઠે ગયા ગોઠ કા ગ્યાન,
મોલ કરો તલવારકા પડા રહને દે મ્યાન. ૧૦

સંસાર શારા સબસુખી ખાવે ઓર સોવે,
દાસ કબીરા યૌં દુખી જાવે અવરરોવે. ૧૧

કબીરા દેખા ચકિયા ફિરતિકી શાબુત કોઇ નહીં,
દોનો પડકે બીચમે સબકા આટા હોઇ. ૧૨

ગ્યાન કથેસો પુત હમારા કથની કથે સોનાતી,
રાહાસેં રહે સો ગુરૂ હમારા હમરહાવે ઉનકે સાથી. ૧૩

કામ થોડા હેત ઘનો મોકુલીખાન જાય,
સમુદરમો પાની ઘનો ઘાગરમો કયા સમાય. ૧૪

કુમિત્રકી પ્રીત જૈસી ખસખસકા ફૂલ,
ઉપર દિખે સુભાવના પતતલે મરનેકા મૂલ. ૧૫

દંત કહે જીભકુ કીહમ બતીસ તું અકેલી માય,
એકબાર ચાવ જાઊં તો ફિર્યાદી કહા જાય ૧૬

જીભ કહે દંતકૂ તુમબતીસ મૈ હો અકેલી માય,
એક બાર તેઢી ચલુ તો બતીસી ગિરજાય. ૧૭

જીસકું રાખે રામ ઉસકું ન મારે કોય,
ઉસપર સબ દુનીયાં ઉલટી તોઝાટનબિંગા હોય. ૧૮

રામ નામ જાનો નહી   કુકટ મનાભાર,
ધંદા કરતે મરગયા   બાકી બોમકિન સુનાય.   ૧૯

આવનહીં અંતર નહીં   નહીં નૈનોમેં માયા,
ઉસ ઘરકુ કછુ ન જાય   કંચન બરસતમેહુ.   ૨૦

શાદ્રરસ ઊખમો   ઊખસ બરસકી ખા,
જહાં ગાંઠત વરસ નહીં   સમજલિયો જાન.   ૨૧

પશુંકા હોત પન્હેયા   નરકા કછુ ન હોય,
એકબાર નર કરની કરે તો   નરકા નારાયણ હોય.   ૨૨

હરી ભગતકે તીન ગુન   હરકોય લગે પાય,
ખાનેકુ મિષ્ટાન્ન મિલે   અખર વૈકુંઠકુ જાય.   ૨૩

ભરત અપની જનની તજી   તજી પીતાતજે પ્રહ્લાદ,
બિભીછન અપનાભાઇ તજે   શ્રીરામકે કાજ.   ૨૪

મુખકીયો સુમરનકું   સુનનેકું કિયો કાન,
તરનેકું કિયો લીનતા   ડુબનેકુ અભિમાન.   ૨૫

જાકેપાંવ પન્હિયાં નહી   ઉસકું દેત ગજરાજ,
ભખલિખે તો ભિક્ષા દિઈ   એસા ગરીબ નિવાજ.   ૨૬

અહકહત કમલાસે   તિહિકહત ગજરાજ,
આગે ચાલત ગોસી   પીછે હોત અવાજ.   ૨૭

કયારી બનાયો કેસરકી   મૃગમદકો ખાજ,
પાની દિયા ગુલાબકા   અખર પ્યાજકાપ્યાજ.   ૨૮

સુરતસેં કીરત બડી બિનપંખ ઉડ જાય,
એસી લછુમી દાતેંકી તીની લોકમેં ફિરત જાય. ૨૯

નહીં સુરત નહીં કીરત ખબર રખો કર જાય,
એસી લછુમી પાપકી નસ્કર ખાક કર જાય. ૩૦

માલા બનાઇ કાષ્ટકી બીચમોડારે સુત,
માલા બિચારી કયા કરે જપનેવાલા કપુત. ૩૧

ગ્યાનીસે ગ્યાની મિલે તબ કહે તે ગ્યાનીકી બાત,
નીમીસો મોમી મિલે તબ દાદા બુકયા દાદા લાત. ૩૨

શજ્જન પ્રીતી યોં કરે હર દિન ચુને હેત,
હરદિન જર દીતજે ચુનનાર હે સ્વેત. ૩૩

સજનસેં સજન મિલે તો ચંદનમે કપુર,.
દુરજનકું દુરજન મિલે તો ભાંગમેં ધતુર. ૩૪

સતદીપ નવખંડમો ભોજન કિયો અપાર,
એક શબરીકે એક બિંદુરકે સ્વાદ લિયે દો વાર. ૩૫

સપ્તદીપ નવખંડ તે ભોજન પુરાવત સોય,
દારે ટાડે નંદકે માંખન માગત રોય. ૩૬

બઢનકું બટાયસોજે ઓછનકું ઉત્પાત,
ક્યા વિષ્ણુકી મહિમા ઘટ ગયા સો ભૃગુને મારી લાત. ૩૭
ઉસ્ત રૂવરકે કલઝરપરે ફેર ન લાગે ડાર,
યેહી મનુખજનમકી મોજ હૈ ફેર ન આવે બાર. ૩૮

બડે ઠોરકા બેઠણા ગાદી ધરકી હાટ,
લેના દેના કુચ નહીં આવે વાસસુવાસ ૩૯

કુજન કુનસો કુનગિરો ન ઘટે વાકો આહાર,
સોલે ગયો પિપોલિકા પાલન સબ પરિવાર ૪૦

વચન નહીં વિધા નહીં નહીં મુખમે હરિનામ,
સો મુખ મો તુમ દિશા ફરો સબગામકો ગામ ૪૧

પુરવિકે રાજે ચાહતે ભયે ન્યાય ધર્મ હરિ નામ,
અબકે જુમન ચાહાતે ભયે કામિની ચુગલી ઓરદામ. ૪૨

ગ્યાન રહે ન ધ્યાન રહે માન રહે ન બીતા,
બિસમકાલમો એક ગુણ બુજે મીતકો ચિત. ૪૩

જો હતી અંકુશ તજે ઓર ઘોડા તજે લગામ,
જો અસલ ગુનકુત જેતો અબ ગુન તજે ગુલામ. ૪૪

હરિદાસ નકું વીસકોશ ઓર પંડતકું તીસ,
સાધુકે હૃદયમે બસે સંતનકું ચરણુ સીસા. ૪૫

માયા બડી મદની ફાંસલે બેટી હાટ,
સબ જગ ફાંસં પાડે સાધુ ગયે કાટ. ૪૬

આયા હે સો જાયગા રાજા રંગ ફકીર,
કિતે સિંગાસન ચડબેઠે કિતેનં પહેરે જંજીર. ૪૭

તનવાડી મન કેવડા સચી અમૃતબેન,
માણ પુરૂષકે બાગમે અજબ ફુલે દો નેન. ૪૮

બ્રહ્મન ભયે તો ક્યા ભયે ગલેમે ડાલા સુત,
આત્મ ગ્યાનકી ખબર નહીં ભયે સમશાનકા ભુત. ૪૯

કપટીકે મન કપટ બસે સુરકે મન સંગ્રામ,
લોભીકે મન ધન બસે કબિરાકે મન રામ. ૫૦

કબિરાકુતા રામકા મોતી નામ ધરાય,
દોરી બાંધી પ્રેમકી જીત ખેંચે ઉત જાય. ૫૧

પરનારી પેહરી ચુરી મત લગાવ અંગ,
દસ સીસ રાવનકે ગયે પરનારીકે સંગ. ૫૨

પરનારી એસી બુરીકી લસનકી ધાન,
જોકોઇસ્કાસંગ કરે સો પ્રગટ હોય નિશાન. ૫૩

પરનારી પ્રસન્ન ભઇ દેને નસકે કુચ અવર,
મુત્ર પાત્ર આગે ધરે યેહિ નરકકા ઘર. ૫૪

કપટીકે મન કપટ બસે સાધુકે મુખરામ,
ગાંડુ ભડવે ભાગ ચલે સરકે સંગ્રામ. ૫૫

હરી જનકું હરીજન મિલે તો ગલે તુલસીકી માલા,
દેને લેનેકું કુચ નહીં જય ગોપાલ જય ગોપાલા. ૫૬

પિંડગે બ્રહ્મા હોય તો મરે ન કોય,
બ્રહ્માંડમે બ્રહ્મા હોય તો દેખે હર કોય. ૫૭

પિંડ બ્રહ્માંડ બિરહિત બાસ કહે ગોરખ મછિંદરદાસ,
દયા મુગતકા મુલ હૈ મરનમુલ અભિમાન. ૫૮

તુલસીદાસ દાયા ન છોડિયે જબ લગઘટમો પ્રાન,
અડદા પડદા છોડદે બિન પડદેકી બાત,
દુલનસેં દુલા મિલા તો ફીકી પડી વરાત. ૫૯

ચંદન પડા ચમાર ઘર નિત ઉઠકર કુટે ચામ,
ચંદન બિચારા કયા કરે પડા નીચસે કામ ૬૦

અંદર કપટી મુખપર પ્યાર પૈઠ પૈઠ બુચલેત,
આગે ઠાવ બતાકે પાછે ગોતા દેખ. ૬૧

હમ કહતે તુમ કયોં ન હોત ઉપર લગાવ ધ્યાન,
કસ કસોટી લીયે તો સાવન ભયો નિદાન. ૬૨

તુમબડે ન હમબડે બડા શીર જનહાર,
પર બદિયો સો પાયા તુમ કલંક હમાપાર. ૬૩

સોઇ બડા જગમો જયાકે હાથ સફેત રૂપૈયા,
માતા કહે મેરે અબ પુત જોરૂ કહે મેરા પ્રાણ,
પતી હો ભાન કહે મેરા સુંદર ભૈયા કાકી
મામી ફુકી નાની સબ ઘરબાર લેવત બલૈયા. ૬૪

લછમીને જબ છોડદિયા તબ સબ જાત દુનેયાં,
કરમ પ્રતાપે તુરંગ નચાવત કરમ કરમ છત્ર
પતિ હોય કરમ્ર સપુત સપુત કહાવત,
કરમ કરે સો કરે ન કોય. ૬૫

કરમ ઉઠે જહ રાવનકી તદસુનેકી લંકા ખાક મિલાઇ,
આપ બડાઇ કયા કરે મુરખ કર્મ કરે સો ન કરે કોય. ૬૬

માનસ હોના મુશ્કિલ હૈ તો સાદ કહે સો હોય,
સાદ હુવા તો સાહેબ હુવા કરની કરે ન કોય. ૬૭

મૃગનાભી કસ્તુરિ બસે ભૃગભટકત જંગલ જાય,
સબકે હૃયમે રામ બસત હૈ પરસમઝે ન કોય. ૬૮

ગકો યાલ એક જાયબસત એક બોલીસે પછાંનો,
યે કોયા લયે કાગ. ૬૯

થોડાસા ચંપા ભલા ક્યા કરના કન્હેરકા ગજભાર,
નિરધનકો ભીમ ભલા ક્યા કરના ધનવાન ગબ્હાર. ૭૦

નપડે અડરા જુગમંદ તો ચારી નરદદે ફેર,
ઝાસા તેરોવ્હાતમેં દસના પડે તો ખેલ. ૭૧

દસ પડેતો પડના મનમોરા રવો ધીર,
જસ કા લાઇ મુક્ત કરે રઘુવીર. ૭૨

મે ક્યાન સિંધુ સમાય
ર સખે ક્યાહિ જગકાલ નખાય
ાર લીનત પરદ્રવ્ય ઓર પર સ્ત્રી માતા
ા હર મિલેતો તુલસીદાસ જમાન. ૭૩

પુજેસેં હર મીલેતો મેપુજું એકપંહાર,
બિચારી ચક્કીબની તો પિસખાવે સબસંસાર
ા કહું રઘુનાથજીકું સબકરમકા ખેલ
બિભીખનકું લંકાદઇ હનુમાનકું તેલ. ૭૪

હે નાગર ઘુમવડે ચકાવે લાલખસતેહો
ચારલાલ ભેજદે ગ્રહન ગ્રહન હોય માયે. ૭૫

નામનૃપાવ જલસખે સુરતન સિંધુપમાય,
પુત્ર નહીં અમલા કર સખે જસકા કાલખાય. ૭૬

સજન ભયેતો કયા ભયે હૃદય ભયો કઠોર,
નૈનેજે પાનીમે ભીગે તબી ન ભીગીકોર. ૭૭

સજન બસે પહાડપર હમબસે યમુનાકે તીર,
આપકા મિલના કઠિન હૈ કે પાવમે પડે જંજીર. ૭૮

આદરકે તોચને ભલે કયાગેરે આદરકે દ્રાક,
પંચોમે પત રહિતો ચેહિ મિલાવે લાખ. ૭૯

સુના કહે સુનારકુ ઊંચી મેરી જાત,
કાલી મુખકી ગુંજયારો તોલે મેરે ૮૦

ગુંજ કહે સુનારકું લાલો લાલ
મુખ મેરા કાલાહુવા જબસે તોલું

ચંદન તેરી ચટકી ભલી કયા બાબુલકી
સજન તેરી ઝુપડી ભલી કયા દુર્જનકા ગ.

સજનસે સજન મિલે તો હોઇ દોદો બાત,
ગધેસે ગધા મિલેતો ખાવે દોદો લાત.

તુલસી તહાં ન જાય યેહાં કપટીકા હેત,
મુમ રસડારે ટુકુલીસેચે અપનાખેત. ૮૪